

Recenzja pracy doktorskiej mgr Pauli Preuss

Prof. dr hab. Bartosz Bryła

Dziedzina, sztuki muzyczne

Dyscyplina, instrumentalistyka

60-178 Poznań, ul. Oskierki 2

Tel. 0-503 998520

e-mail: mb.bryla@interia.pl

Poznań, dnia 20 marca 2017 r.

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 16.12. 2016. Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz.U. Nr 65, poz 595 wraz ze zmianami Dz.U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz.1365, art.1 ust. 2 pkt. 2.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, podjętej na posiedzeniu w dniu 28 września 2015 r. oznaczonej numerem 46/2014-2015, w sprawie :

- wszczęcia na wniosek Pani mgr Pauli Preuss przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, specjalność skrzypce

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, podjętej na posiedzeniu w dniu 12 grudnia 2016 r., oznaczonej numerem 53/2016-2017, w sprawie:

- wyznaczenia recenzenta

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65. Poz.595, ze zmianami Dz.U.nr164, poz.1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art.6 ust 1-3) Rada Wydziału posiada uprawnienia do prowadzenia przewodów na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka.

Pismo informujące o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pani Pauli Preuss „Elementy techniki koncertującej w koncertach na skrzypce i orkiestrę smyczkową Andrzeja Panufnika, Mikołaja Góreckiego i Sławomira Czarneckiego” zostało sygnowane datą 16.12. 2016 r. i podpisem Dziekana Wydziału Instrumentalnego – prof. zw.dr hab. Elżbiety Rosińskiej.

Do pisma dołączona została następująca dokumentacja:

- Wyciąg z protokołu posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dn. 28.09.2015
- Uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora i w sprawie wyznaczenia recenzentów, a także listy obecności członków Rady Wydziału Instrumentalnego.
- Lista pracowników zaliczanych do minimum kadrowego w dziedzinie sztuki muzyczne, dyscyplina instrumentalistyka,
- 1 egzemplarz pracy doktorskiej składającej się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła w wersji drukowanej
- dokumentacja dorobku Kandydatki (wykaz prac twórczych i dorobku artystycznego)

Złożona przez Kandydatkę, mgr Paulę Preuss praca doktorska, oraz dokumentacja dorobku w pełni odpowiadają wymaganiom ustawy z dn. 14.03.2003 roku art.16 i 17 ust.1 i 2 tekst jednolity (Dz.U. nr 65. poz. 595, wraz ze zmianami Dz. U. nr. 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 roku) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15.01.2004 roku § 11 ust. 1-4 w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich i habilitacyjnych oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora , tekst jednolity (Dz. U. nr 15, poz. 128, wraz ze zmianami Dz.U. nr 252, poz. 2124, Dz.U. nr 153 poz.1094).

Według protokołu Komisji Skrutacyjnej, powołanej do obliczenia wyników głosowania w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie artystycznej instrumentalistyka dla mgr Pauli Preuss i wyboru promotora w osobie prof.dr hab. Krystyny Jureckiej – liczba uprawnionych do głosowania członków Rady wynosi 14 osób. Ważnych głosów oddano 14, w tym 11 za wszczęciem przewodu doktorskiego. Głosów przeciwnych – 1 i wstrzymujących -2. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

W wyniku głosowania w sprawie wyznaczenia mojej osoby na recenzenta przewodu doktorskiego, przy uprawnionych do głosowania 13 członkach Rady, wniosek został przyjęty jednogłośnie (13 osób za przyjęciem mojej kandydatury)

Niniejszym stwierdzam, że w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art.18 ust. 2 pkt.1 i 2, Rada Wydziału podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu Promotora, oraz o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pani Pauli Preuss.

Podstawowe dane o Kandydatce

Paula Honorata Preuss urodzona 24.06.1987 w Gdańsku

Studia

Paula Preuss jest absolwentką Akademii Muzycznej im.S.Moniuszki w Gdańsku, którą

ukończyła w 2011 roku w klasie skrzypiec prof. Krystyny Jureckiej uzyskując dyplom magistra sztuki z wynikiem bardzo dobrym z wyróżnieniem.

W roku 2012 podjęła naukę w ramach Studiów Doktoranckich na swej macierzystej uczelni.

Konkursy

Mgr Paula Preuss jest laureatką 12 konkursów skrzypcowych m.in.

- II Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego w Gdańsku 2007 – Nagroda Specjalna

- V Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej im. Johanna Brahmsa

w Gdańsku – 2009 rok, III Nagroda

- X Międzynarodowego Konkursu Zespołów Kameralnych im. M.K. Ogińskiego, Smorgoń

Białoruś, 2013 rok – I Nagroda

- Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej, Płowdiv, Bułgaria, 2014, I Nagroda, Złoty Medal, Nagroda Specjalna

Kursy mistrzowskie

Kandydatka poszerzała swoje umiejętności skrzypcowe pracując pod kierunkiem wybitnych pedagogów i osobowości muzycznych takich jak: K. A. Kulka, M. Vengerov, M. Vaiman, S. Kuijken, Z. Bron, K. Jurecka, Y. Kless, S. Stadler

Praca

od roku 2011 Pani Paula Preuss pracuje jako nauczyciel gry na skrzypcach w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku

Pani Paula Preuss prowadzi działalność artystyczną koncertując jako solistka i kameralistka w Polsce (Gdańsk, Sopot, Łańcut, Łódź) i za granicą (Turcja, Francja, Czechy, Litwa).

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pani Pauli Preuss pod tytułem „**Elementy techniki koncertującej w koncertach na skrzypce i orkiestrę smyczkową Andrzeja Panufnika, Mikołaja Góreckiego i Sławomira Czarneckiego**” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów:

1. Andrzej Panufnik – Koncert na skrzypce i orkiestrę smyczkową

Rubato

Adagio

Vivace

2. Sławomir Czarnecki – Hombark- Concerto per violino e archi op.32

Moderato grazioso
Larghetto con anima
Allegro molto con fuoco

3. Mikołaj Górecki – Concerto- Notturmo na skrzypce i orkiestrę smyczkową

Lento
Allegro
Molto lento

Doktorantce towarzyszy Orkiestra Kameralna pod dyr. Ariela Ludwiczaka
Nagrania dokonane zostały w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku, w grudniu 2015
Realizacja nagrania: Marcin Kowalczyk

Ocena dzieła artystycznego.

Zarówno wybór repertuaru, jak analiza dokonań artystycznych mgr Pauli Preuss wskazują jednoznacznie, że kameralistyka jest jej żywiołem twórczym. W przedstawionym do recenzji nagraniu prezentuje ona wszystkie cechy wytrawnej kameralistki – niezwykle wrażliwej na harmonię, reagującej na relacje z zespołem orkiestrowym, a jednocześnie bardzo sprawnej instrumentalnie i wykazującej zacięcie wirtuozowskie. Niewątpliwym walorem gry Pani Pauli Preuss, który zwrócił moją uwagę, jest operowanie pięknym dźwiękiem, o wyjątkowo szlachetnej barwie. Podziwiać można również jej nienaganną intonację i precyzję gry. O jej wszechstronności i elastyczności stylistycznej świadczy fakt, że dobrze czuje się zarówno w quasi neoklasycznym stylu koncertu Panufnika jak i w nasyconym elementami folkloru Hombark -Concerto Czarnieckiego czy wchodzącym w przestrzeń pogranicza muzyki filmowej Concerto-Notturmo Góreckiego. Bardzo jasno zarysowuje ona zmienność emocjonalną i różnorodność przekazu wykonywanych dzieł, operując logicznym frazowaniem i w sposób swobodny wypowiadając się w partiach solowych. Wyobraźnia dźwiękowa i bogata osobowość artystyczna Pani Pauli Preuss skupia uwagę na jej wyrazistej i przekonującej interpretacji prezentowanych dzieł, ukazując całe spektrum jej świetnego warsztatu wiolinistycznego.

W części opisowej mgr Paula Preuss uzasadnia wybór utworów wyselekcjonowanych do przedstawionego dzieła artystycznego, zaznaczając że od dawna jest zafascynowana nie tylko muzyką pisaną współcześnie na skrzypce, ale też relacją dźwiękową i fakturalną między strunowym instrumentem solowym a orkiestrą kameralną, co jak sama zauważa *stanowi swoistą syntezę wykonawstwa solistycznego i kameralnego*. W poszczególnych rozdziałach dysertacji doktorskiej Kandydatka opisuje rozwój formy koncertu instrumentalnego tworząc bazę pod następującą po nich obszerną część analityczną. Ze względu na wybór tematu, zasadnym wydawałoby się uwzględnienie również rozwoju formy koncertującej z mniejszymi składami orkiestry, które na przestrzeni wieków nie były rzadkością. Pozwoliłoby to na lepsze odniesienie porównawcze, dostrzeżenie elementów wspólnych i nowatorskich w opisywanych dziełach.

Niestety Kandydatka skupiła się tylko na wielkich formach literatury skrzypcowej, przy okazji mylnie zaliczając do „czołowych koncertów romantycznych” koncert Edwarda Elgara czy koncerty fortepianowe S. Rachmaninowa, które jakkolwiek swoją estetyką mogą tę epokę przywoływać, jednakże w zdecydowanej większości powstały po roku 1900 (kompozytorzy Ci i ich dzieła powtórnie wymienieni zostali przy omawianiu koncertów XX-wiecznych). W moim przekonaniu zbyt pobieżnie potraktowane zostały także kompozycje powstałe w II połowie XX wieku.

Analiza trzech wybranych przez Doktorantkę koncertów skrzypcowych – A. Panufnika, S. Czarnieckiego i M. Góreckiego jest przeprowadzana na płaszczyźnie badań relacji solisty z orkiestrą, a także oznaczenia elementów wirtuozowskich, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia kadencji. Struktura części analitycznej jest bardzo przejrzysta. Wszystkie utwory opisywane są metodycznie, według jednego schematu: konteksty powstania utworów, ewentualne inspiracje, dokładna analiza formalna i harmoniczna. Taka konstrukcja pracy daje możliwość porównania i formułowania jasnych i logicznych wniosków końcowych. W podsumowaniu Doktorantka przywołuje argumenty uzasadniające tezę, że właśnie koncert jako jedna z nielicznych form daje kompozytorom nieograniczone możliwości korzystania z lokowania różnorodnych pomysłów i technik kompozytorskich – od tradycyjnych po awangardowe.

Aneks, zawierający zapisy rozmów z M. Góreckim i S. Czarnieckim, uzupełnia warstwę merytoryczno-interpretacyjną pracy, wzbogacając ją o dodatkowe inspiracje wykonawcze. Strona edytorska pracy zawiera nieliczne usterki w zakresie błędów interpunkcyjnych, literowych, ale też językowych (np. stwierdzenie, że pojedynczy dźwięk „a” jest współbrzmieniem) oczywiście w żaden sposób nie wpływa to na merytorykę i moją pozytywną ocenę poziomu całej pracy doktorskiej.

Konkluzja

Praca mgr Pauli Preuss spełnia wszelkie wymogi stawiane pracom doktorskim, prezentując rozległą wiedzę i umiejętności instrumentalne Kandydatki. Przedstawiła się ona jako artystka o wyrafinowanym smaku muzycznym, wyobraźni twórczej i dużych umiejętnościach instrumentalnych. Niewątpliwym atutem dzieła artystycznego jest sięgnięcie po bardzo atrakcyjne, różnorodne, niestety rzadko wykonywane dzieła z polskiej literatury skrzypcowej XX wieku, a także rozbudowana warstwa teoretyczno-analityczna poparta zapisem komentarzy kompozytorskich dotyczących inspiracji i okoliczności powstania ww. dzieł. Zarówno bardzo wysoki poziom wykonania części artystycznej jak i wnikliwość części opisowej pozwala na sformułowanie wniosku, że Kandydatka w sposób oryginalny rozwiązała przedstawiony problem artystyczny. W związku z powyższym stwierdzam, że spełnione zostały wymagania art. 13 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późn. zm.) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora sztuki - pracę doktorską Pani mgr Pauli Preuss bez zastrzeżeń przyjmuje

prof.dr hab. Bartosz Bryła

B. Bryła